

SISTEMUL, PRINCIPIILE ȘI AUTONOMIA ȘTIINȚEI ADMINISTRAȚIEI

Eufemia VIERIU,
doctor on drept ,
Universitatea Petrol-Gaze Ploiești, România

44

Administarea publică, nr. 1-2, 2007

SYMMARY

The object of the science of administration is represented by a system of true knowledge deduced through logical rules from its general and special principles, from the scientific research of the administrative fact, from the total of the realities, life and material and spiritual activity, essentially the object of the administrative science.

Asemănător tuturor ramurilor științei, concepem, analizăm și înțelegem știința administrației din perspectivă sistemică, ca fiind un sistem deschis, format dintr-un ansamblu de elemente teoretice aflate într-o neîntreruptă dezvoltare și perfecționare, și care sunt în interdependență, alcătuind un întreg organizat. Ea poartă, astfel, în sine însuși sisteme, puse în lumină de Teoria Generală a Sistemelor care elaborează și fundamentează principii, legi și proprietăți caracteristice sistemelor în general, indiferent de varietatea lor, de natura elementelor lor componente și de relațiile dintre ele. Acestea, și pentru că, după cum spune Bertalanffy: „... fiind interesată în car-

acteristicile formale ale ansamblurilor luate ca sisteme, teoria generală a sistemelor are un caracter interdisciplinar, servind la investigarea fenomenelor din diferite discipline, ea nu este limitată la sisteme materiale, ci se aplică oricărui întreg alcătuit din componente.

Studiul sistemului teoretic ne permite să înțelegem și să stăpânim teoria științifică a administrației în tot ce reprezintă ea ca fundament științific, teoretic și practic, al administrației, în general, și al administrației publice, în special.

Știința administrației, asemănător și altor științe sociale, are unele trăsături proprii:

1. Una dintre particularitățile teoriei

științifice a administrației publice constă în construcția sa sistemică distinctă, în faptul că reprezintă un sistem de cunoștințe adevărate, deduse prin reguli logice din principiile sale generale și speciale, cât și din cercetarea științifică a faptului administrativ, din ansamblul realităților, vieții și activității materiale și spirituale din câmpul administrativ, și care formează, în esență, obiectul științei administrației.

2. O altă caracteristică a teoriei științei administrației constă în puterul său dinamic, în dezvoltarea sa continuă și fără precedent, înnoindu-și continuu compoziția categorială și modificându-și structura logică, în timp ce alte științe au numai un caracter delimitat și mai închis. Totodată, știința administrației este o componentă de seamă a valorilor lumii contemporane în care joacă un rol extrem de activ în creșterea capacității administrației statelor, în eforturile acestora de soluționare a marilor probleme cu care se confruntă. Așa cum au demonstrat congresele și reuniunile internaționale organizate de Institutul Internațional de Științe Administrative, știința administrației militează cu ardoare pentru ca atât în plan intern cât și cel internațional, administrația publică să acționeze cu eficacitate sporită în dezvoltarea economico-socială și culturală, pentru pacea și progresul ontregii omeniri.

Așadar, știința administrației este, prin ea însăși, un sistem deschis și dinamic al cărui conținut îl formează ansamblul de cunoștințe în continuă dezvoltare și îmbogățire cu privire la administrația publică, la ceea ce aceasta trebuie ca să fie acum și la ceea

ce va trebui să fie pe viitor. În acest fel, știința administrației răspunde în fiecare moment problemelor concrete cu care se confruntă administrația publică, rolul, scopul și menirea sa fiind subordonate în ontregime realizării unei administrații raționale, cu adevărat eficiente.

Principiile științei administrației

Administrația publică se află sub cupola unor principii generale, fundamentale, comune, iar fiecare din subsistemele sale se află, totodată, sub cupola unor principii speciale și specifice, proprii.

Principiile constituționale ale statului nostru, consacrate chiar în titlul 1 din Constituția României, (intitulat „Principii generale”) sunt, deopotrivă, principii generale, atât ale sistemului unitar al autorităților publice, respectiv, al fiecărei puteri – legiuitoare, executive și judecătorești, cât și ale fiecărui subsistem și structuri în parte și, respectiv, ale fiecărei științe din spațiul acestora.

În afara acestor principii constituționale, generale, ale ontregului sistem al autorităților publice, fiecare dintre subsistemele sale, și respectiv, fiecare ramură a științelor specifice acestor subsisteme, au atât principii generale, efectiv proprii, care reflectă rolul distinct, particular pe care îl are fiecare, în sistemul general, global, cât și principii speciale și specifice conținutului, metodelor și mijloacelor proprii de acțiune.

Într-o amplă lucrare sunt formulate ca principii fundamentale proprii dreptului muncii: neongrădirea dreptului la muncă și interzicerea

muncii forțate; garantarea negocierii colective și individuale a contractelor de muncă; caracterul general obligatoriu al disciplinei muncii; protecția multilaterală a salariaților; stimularea pregătirii și perfecționării profesionale; asigurarea dreptului de asociere liberă în sindicate.

Tot așa, Carta ONU în articolul 2 consacră un număr de 5 principii în conformitate cu care trebuie să acționeze statele membre și organizația: egalitatea suverană, îndeplinirea cu bunăcredință a obligațiilor asumate, rezolvarea diferendelor internaționale prin mijloace pașnice, renunțarea la forță sau la amenințarea cu forță, neintervenția în treburile interne ale unui stat. Iar, în literatura de specialitate din acest domeniu s-au formulat ca principii generale ale dreptului internațional: principiul suveranității, principiul egalității în drepturi a popoarelor și al dreptului de a dispune de ele însele, principiul neamestecului în treburile interne, principiul soluționării pașnice a diferendelor internaționale.

În concluzie, apreciem că fiind principii generale ale științei administrației principiile generale, constituționale ale Statului nostru de drept, și care sunt de asemenea, principiile generale ale sistemului administrației publice, la îndeplinirea cărora știința administrației trebuie și poate să contribuie direct și efectiv, prin chiar menirea sa:

1. România – stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil;
2. Integritatea – și inalienabilitatea teritoriului României;
3. Legalitatea;
4. Democrația constituțională;

5. Pluralismul politic;
6. Separația, egalitatea, conlucrarea și controlul puterilor statului;
7. Demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane;
8. Umanismul și dreptatea;
9. Unitatea poporului român;
10. Egalitatea tuturor locuitorilor în fața administrației publice;
11. Subordonarea administrației publice satisfacerii armonioase a intereselor generale, locale și individuale.

Întreaga activitate de aplicare unitară a tuturor acestor principii trebuie să se desfășoare în lumina viziunii, a scopului și obiectivelor generale ale Strategiilor Guvernului privind accelerarea reformei și informatizarea administrației publice.

Autonomia științei administrației

Examinarea în profunzime a științei administrației, precum și a raporturilor sale cu știința dreptului administrativ, cu știința politică și cu celelalte științe sociale, este condiționată de cunoașterea și înțelegerea autonomiei științei administrației, a motivației științifice a necesității, cât și a importanței acestei „emancipări”. Aceasta a devenit și mai evidentă, începând cu a doua jumătate a secolului XX, în procesul larg al apariției și dezvoltării a numeroase noi ramuri specializate ale diferitelor științe care și-au impus prezența și care cuceresc, de pe poziții proprii, fundamentate științific, un fel de „suveranitate” epistemologică. Sunt urmări firești ale amplificării fără precedent a cunoștințelor noastre, ale „exploziei” informaționale, ale progresului tehnico-științific, dar și ale cerințelor vieții, ale

creșterii rolului statului.

„Oamenii de știință, înainte de toate, au căutat prin studiile lor să ofere soluții pentru perfecționarea administrației de stat din societatea și timpul în care au trăit, așa încât ni se pare firească varietatea de opinii existente, pentru că relațiile erau diferite de la o țară la alta, chiar din aceeași perioadă istorică”. (A. Iorgovan)

Astfel, ajungându-se la identificarea „faptului administrativ”, ca element de integrare în imensitatea spațiului administrativ, este de la sine înțeles că știința administrației nu numai că are nevoie de autonomie, dar, totodată, întrunește criteriile necesare și, efectiv, i se impune un asemenea statut. Însăși consolidarea ei continuă, afirmarea mereu crescândă a rolului, a necesității și a însemnătății sale, se află în raport direct cu convingerea că nici o altă

ramură a științelor sociale – în special, știința politică, sociologia, psihologie, științele juridice, deși, prin însăși forța lucrurilor, pătrund adesea în diferite zone ale domeniului acțiunii administrative – nu poate, în mod obiectiv, sesiza în mod sinoptic și analiza global, pe deplin și în totalitatea sa „faptul administrativ”, să-l interpreteze în mod aprofundat și să emită judecăți de valoare, teze și soluții unitare și distincte.

La rândul lor, celelalte științe sociale preiau acele rezultate ale cercetărilor, realizate de știința administrației, care le sunt necesare în finalizarea propriilor strategii și soluții pe care le formulează în conformitate cu rolul pe care îl are fiecare și scopul fiecăreia din cercetările lor. Știința administrației îndeplinește, în ansamblul acestora, rolul de liant și punct de referință pentru toate celelalte științe sociale în întreaga problematică

a administrației publice. Este încă o expresie a autonomiei sale, a capacității sale de a unifica și sintetiza superior totalitatea elementelor teoretice și practice ce privesc administrația, în general, și administrația publică, în special.

Fr. Von Hayek avea să afirme: „Trebuie să ne ridicăm destul de sus pentru a încerca să vedem mecanismele proceselor sociale în totalitatea aspectelor dar și pentru a ompăca, astfel, cercetarea, datorită disciplinelor nou apărute, cu o „suveranitate” de ordin epistemologic și limitele acesteia din urmă cu o tendință spectaculoasă către contacte interdisciplinare.

Astfel, se impune o abordare multilaterală a administrației publice, a faptului administrativ, și acest lucru îl poate face numai știința administrației. Rezultă acest lucru și din raporturile sale cu celelalte științe și discipline științifice.